

Upplýsing og lobby-virksemi

Oddagrein

EITT orð sum sjáldan verður havt á lofti í Føroyum er lobbyvistur - lobbyvirksemi. Í orðabókini stendur hetta til at merkja krókapolitikari - krókatutl.

NÚ vit eru við at gerast ein meira integreraður partur av Europa og umheiminum annars er greitt, at tað oftari fer at verða gjørt brúk av orðinum. Merkingin av tí er við kennskap, status og umhugsni at kunna ávirka onnur soleiðis, at hetta gagnar tær og tíni stöðu.

HETTA er serstakliga kent frá tí politiska livinum. Í øðrum londum er lobbyisman ein týðandi partur av tí politiska spælinum. Sum so byggir hon á kunnleika og vitan - hvussu tú við hesum báðum amboðum kann fáa ein annan part til at skilja tina stöðu betur og helst hava virðing fyri henni.

UNDIR orðaskiftinum á tingi um setan av einum føroyskum talsmanni í Bruxelles hevur orðið verið nógv brúkt. Nevniliga í merkingini, hvussu ein tilkúr talsmaður kann vera við til at ávirka politikarar o.o. í øðrum londum at skilja stöðu okkara og helst taka undir við henni.

TÍÐIN er helst komin hartil, at føroyingar gera sær meira greitt, hvønn týðning lobbyvisturin og lobbyvirksemi veruliga kann hava fyri okkum øll, sum búleikast á hesum klettum. Tað er ein spurningur um at duga at tosa okkara felags sök. Lat okkum bara taka grindamálið. Tað er eitt gott dømi um, har tú hevur brúk fyri lobbyistum. Her hevur t.d. FISC-bólkurin í London gjørt eitt stórt lobbyarbeiði til frama fyri Føroyum. Umboð fyri uólkini hava hvør í sínum lag roynt at tosa við bretskar politikarar fyri at fáa teir at skilja stöðu okkara í grindamálinum og harvið ikki blint at taka undir við teimum viðgongdu umhvørvisfelagskapunum. Her skylda Føroyar einum manni sum Louis Wilson, leiðara í FISC, stóra tókki fyri tað lobbyarbeiði hann og hansara felagar hava gjørt.

Í fleiri ár hevur verið roynt at loysa marknatrætuna við bretar. Men tað sýnist sum eingin loysn er í eygsjón. Nettup í einum slíkum máli er brúk fyri lobbyvirksemi t.v.s. at tað áttu at verið fólk, politikarar o.o. sum høvdu til uppgávu at kunna bretar um stöðu okkara í hesum máli. Eisini journalistar kunnu vera lobbyistar. Hetta sagt við positivari merking. Tú kanst vera neutralur og objektivur í einum máli men úrslitið av tínum arbeiði kann verða lagt út sum gott lobbyvirksemi fyri eina sak ella ein part.

JÚST í hesum døgum hevur ein kendur bretscur journalistur verið á vitjan í Føroyum. Eitt av málunum hann viðgjörði var nettup marknatrætun við bretar. Ein av komandi døgnum verður tiskil sending í BBC, har journalisturin fer at lata føroyingar koma til orðanna í hesum álvarsmáli, nakað sum ongantíð er hent fyrr í Bretlandi. Við øðrum orðum verður hetta fyrstu ferð at bretska almenningurin og eisini flestu av bretska politikarunum fáa høvi til at fáa kunnleika um hetta málið og hvat føroyingar meina um tað. Sjálvandi verða eisini bretska sjónarmiði við. Sendingin um marknatrætuna verður at hoyra í mest einum tí mest kenda útvarpsprogramminum, "Today", sum oftani er tað, ið leggur dagsskránni fyri orðaskiftinum aftaná.

NÚ skulu vit sjálvandi ikki vera so bláoygd og halda, at bretar fara at skifta kós bara tí at nakrir føroyingar siga sína hugsan í BBC. Hinvegin er tað tó sera týðningarmikið, at okkara sjónarmið koma fram - tí tey kunnu kanska vera við til at bloyta málið upp og í síðsta enda tryggja okkum eina rimuliga góða avtalu. So tá tosað verður um lobbyvirksemi er tað eisini ómetaliga týðningarmikið, at vit føroyingar taka okkum væl av teimum útlendsku fjølmiðlafólkunum og annars øllum øðrum, sum her vitja - fyri at geva teimum - ikki eina kunstiga ella avskeplaða mynd av Føroyum - men eina mynd, sum samsvarar við dagsins veruleika. Sum so eru vit øll lobbyistar hvør í sínum lag. Men viðhvørt er tað meira neyðugt at minnst tí tað og virka út frá tí.

Sosialurin

Sjónarmið

Heilin og undurbara verk hansara

Partar av heilanum eru kortlagdir, t.d. teir partar, sum hava eftirlit við rørlum okkara og sansunum.

Men heilin er enn sum eitt kort yvir Afrika frá miðju niðjandi öld. Har eru enn myrkalgød og ókend stöð.

Her fer fram administratión av impulsun. Tað er her, vit hugsa logiskt, her fremja vit skaparevni, her yrkja vit, og her »fara vit av vitinum«.

Í 19. öld fátáðu fólk tilvitanina, sum onkra spennandi ókenda maskinu, sum kundi samanberast við táverandi tekniliga vitan, sum var rættiliga nýggj.

Tey hildu tað vera náttúrligt at brúka teknisk heiti. »Trýst - spenningar - tyngd - ein skrúva leys«

o.s.fr. Tíverri fanst eingin eýkalutagoymsla, tá tað »kiksaði« í heilanum. Einku nýtt tannhjól.

Í dag samanbera vit við dátutól, ein sera framkomin ravnagns innlegging, vit tosa um at koma »í kontakt við« - vit kunnu eisini fáa eina nýggja løðing.

Tíverri er eingin knappur at trýsta á, sum kann »slita streymin«, so framtíðin, sum nú fullkomiliga er broytt tekniliga, fer at gera gjørdur úr okkara fornu málbering um heilan.

Men vit kunnu byrja við at samanbera heilan í dag við eina teldu, sum frá byrjan hevur eina sera einfalda skrá samanborið við ein flýtifugl sum hvørt ár fer á

langferð, hóast eingin sigur honum, hvar hann skal.

Tað er ómetaliga skjótt hjá okkara teldu at taka upp nýggjar torførar skráir, til vit koma í ein miðalaldir. Tað vil í veruleikanum siga, at vit hava »lagrað« skráir í

árávis, soleiðis at vit liggja inni við eini rúgvu av vitan. So hendur tað viðhvørt, at okkurt verður í ólagi, t.d. heilabløðing.

Fyrr hevur verið sagt - ógvuliga ofta, at einki er at gera, tí talisentríð liggur júst har, sum brekið er íkomið.

Í dag verður arbeiðið nógv uppá at fáa aðrar partar í heilanum at yvirtaka arbeiðið, sum aðrir partar fyrr hava gjørt.

Tað, sum er av størsta týðningi er, at sjúklingurin fær góða talivíðgerð skjótast gjørligt.

Næstu ferð: Fráleran.

Lesarabrøv

Føroyskur fiskasølupolitikkur/ Føroyskur Fiskvinnupolitikkur?

Hans Johannes á Brúgv, sölustjóri á Fiskasøluni, hevur í Sosialinum leygar dagin 7. juni eina áhuga-verda grein um føroyskan fiskivinnupolitikur. Av tí at hann í hesari grein nemur eitt sindur við útróðurin, er tað skylda mín at koma við nokrum viðmerkingum og nærri frágreiddingum, hesum viðvíkjandi.

Sjálvt um vit í skúlanum lærdu, at hvussu faktorarir standa í einum rokniestykki, er líkamikið, so er tað ikki líkamikið, um allir eru við ella ikki. Hans Johannes skrivur at útróðrarmenn gjørdur malør, og so fingur teir fleiri fiskidagar. Hetta var ikki heilt so. Tað hevur verið ført fram leið ferðir frá Meginfelag Útróðrarmanna, at útróðrarmenn grundarlagið undir fiskidagaskipanini fyri útróðrarmennarflotan var skeivt. 10 ára skeiðið, sum nýtt var, fall í teim ringastu árunum sum yvirhvørt hava verið til fisk inni á grunninum. Haraft-

urat er ein bólkur, bólkur 5, opin fyri einum óavmarkaðum tali av bátum til at royna eftir okkara tilfeingi. Teir 5000 fiskidagarnir eru ein víðurkenning og ein kompensatión frá Føroya Løgtingi fyri, at umstøðurnar eru ikki heilt tær somu, sum í hinum partinum av flotanum.

Sambært hagtølum úr landsstýrinum fyri 1996 avreiddu bátarnir í bólk 5 10.427.024 kg., ið gevur 458 kg. uppá dagin. Um vit umrokna veiduna til 27.000 dagar, gevur tað eina heildarveid 12.366.000 kg. Altso ein óking uppá 1.938.976 kg. Sambært hagtølindum vóru fiskaði 61.088 tons av toski, hýsu og upsa ið eru tey fiskasløg, sum útróðrarmenn liggur eftir. Teir 5000 dagarnir geva í besta fall eina óking í veiðuni uppá 2000 tons, t.v.s. 3% av umrøddu heildarveid, og ikki sum nevnt í Sosialinum 12%. Hetta er so prísurin

man hevur valt at gjalda fyri at hava ein vinnubólk har hugtaki okkara tilfeingi kemur til sín rætt. Hesin fiskur verður longu nú boðin út til sølu í Føroyum.

Nú vit tosa um rokniestykkir, so kann eg ikki lata vera við at nevna, at tað nettup var eitt rokniestykki, ella skulu vit heldur siga ein rokniheilur, ið gav Meginfelag Útróðrarmanna vind í seglini í 1975, tá prísurin á einum ávisum flatfiskaslagi fleirfaldast frá degi til annan.

Hyggja vit at fiskaprísinum, har uppboðssøla og smáir fiskakeyparar ikki hava nakra ávirkan, siggja vit, at hann liggur um 2 kr. lægri pr. kg. Niðurstøðan hjá fiskimanninum má tí verða, at tað eru uppboðssølnarar og teir smáu fiskakeyparar, sum hava hildið prísinum uppi. Tá so fiskasølumenn tosa um at fiskurin er ov dýrur, ja so kunnu vit bert rokna við lægri prisi um eingin ella

minni kapping verður um fiskin í framtíðini.

Eg haldi ikki, at tað er rætt at taka kappingarmoment burtúr umsetingini av fiski, uttan tað verður avloyst av onkrum øðrum. Kapping hava vit nokk av. Fyriuttan at kappast við tey náttúrliga elementini, so skulu vit eisini kappast við t.d. danir um at halda okkara fiskifør gangandi við einum prisi, sum er væl lægri enn inni á meginlandinum.

Annars haldi eg at man heldur skal taka felags niðurstøðuna hjá Norðurlendsku fiskimálaráðharrunum um húkin sum selektivt veiðiamboð til eftirtektar. Lat okkum fáa eitt líka breitt orðaskifti um hetta evni, sum tað vit hava havt nú í langa tíð um umsetilgheit, kappingarfori, ov høgt veiðitryst og mangt annað.

Vegna Meginfelag Útróðrarmanna
Chris Jan Michelsen

Spastikarafelagið

Felag fyri spastikarar og børn/vaksin við líkandi breki, t.d. vøðasvinn. Felagið heldur til í MBF-húsinum, Íslandsvegi 10 C. Skrivstovuvið hvønn hósdeg kl. 14-16. Tlf. 19027, Fax 10813 (MBF).

Sosialurin - fimm ferðir um vikuna við tí feskasta!